

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
malih oglasov po 50
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.340
za inserate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Balkanski problem.

Odkar SLS obstoja, je bila jugoslovanska skupnost, ki naj obseza Srbe, Hrvate, Slovence in Bolgare, njena najvišja politična teza. Spor med Srbi in Bolgari je SLS vedno globoko obžalovala in vzpodbujala k slogi. Tudi po svetovni vojni ni SLS nehala naglašati potrebo sporazuma med bratskima narodoma, ki so ju razdružili tuji vplivi. Dasi so nas kratkovidni, plemensko omejeni in partizanski politiki radi prijateljskih čustev do bolgarskega naroda obrekovali, smo na tej liniji vztrajali, dobro vedoč, da bo razvoj stvari v Evropi nujno dovedel do zblizanja preko vse preteklosti. Faktični potek dogodkov zadnjih let nam je dal prav.

Balkan je bil od nekdaj torišče, kjer so velike sile zapada in iztoka izbojevale na račun malih balkanskih narodov svoje medsebojne antagonizme. Politična in gospodarska eksploatacija Balkana po tujih silah tvori vso njegovo zgodovino. Vsako osvoboditev so morali balkanski narodi drago plačati zdaj enemu, zdaj drugemu velikemu prijatelju. In ti so skrbeli, da ni postal noben balkanski narod preopasen zanje in da se niso vsi med seboj sporazumeli, da bi mogli svoje zadeve sami med seboj urediti. Balkan je bil nekaj Kitaj v malem.

Svetovna vojna, oziroma njen izid je ta položaj precej izpremenil, vendar bistveno je ostal Balkan pod tujim, čeprav manj vidnim in občutnim nadzorstvom. Samo dve balkanski državi imata medsebojni pakt, Jugoslavija in Romunija, in še ta se bolj tiče izvenbalkanskih interesnih sfer. Vsi poizkusi ustvariti tesnejšo politično in gospodarsko vez med Jugoslavijo in Grčijo so se iztekli v pesku. Tudi s Turčijo še nimamo pakta ne mi ne ostali sosedi, da ne govorimo o Albaniji, za katero se ostali Balkan sploh skoro ni interesiral, kakor da ne obstoja, dokler je ni vzela pod svoje opasno in sumljivo pokroviteljstvo Italija. Bolgarija je bila istotako izolirana. Na najbolj naravno zahtevo svojega političnega obstoja in razvoja, ki se glasi: Balkan balkanskim narodom!, so se spomnile balkanske države stovrap sedaj, ko je tiranski pakt z grozečo roko pokazal, komu je v korist medsebojna odtujenost in nesolidarnost balkanskih držav.

Tisti dve državi, ki moreta in morata napraviti prvi korak, da se politika Balkana privede v drugo strugo, sta Jugoslavija in Bolgarija. Ustanovitev dobrih resnično prijateljskih odnosov med tema državama, ki bodo čisto naravno privedli do čim globlje interesne skupnosti, bo pomenila naravnost zgodovinski preobrat v balkanski politiki. Ta prijateljska zveza mora postati os, okoli katere se bo politika celega Balkana sukala. To je po svoji naravi zveza, ki ne ustvarja kakšnih več ali manj sovražnih blokov na Balkanu, kakor so bili v preteklosti, ampak bo naravnost prisilila vse balkanske države k skupnemu sodelovanju, k velikemu sporazumu vseh balkanskih narodov, k njihovi popolni osvoboditvi od tujih vplivov. Treba je tudi najmanjšemu narodu na Balkanu — kakor je n. pr. Albanija — pomagati, da ne pade pod eksploatacijo tujca in ohrani ter okrepi svojo neodvisnost, oprt na močno zvezo balkanskih držav. Potem ne bo treba, da bi kakšno Društvo narodov kogarkoli na Balkanu jemalo pod svojo vse kaj drugega kot močno in efektivno zaščito, ampak bo vsak balkanski narod zase dovolj močan, da se ubrani vsakega pokroviteljstva. Ni sporne točke med balkanskimi državami, ki se ne bi z dobro voljo dala poravnati.

Slovenski narod je lahko ponosen, da je on po svojem tisku, po svojih kulturnih delavcih, po svojih političnih predstavnikih nemalo doprinesel k temu, da se začenja tako potrebna preorientacija balkanske politike z zblizevanjem Belgrada in Sofije, naravnim izhodiščem takega preokreta. Ne delamo si seveda nobenih iluzij, da bi ne videli ali primerno ne upoštevali velikih, zelo velikih težav, ki jih je treba še premagati na tem potu — toda začetek je tu in že to je veliko.

Zveza med Egiptom in Anglijo?

London, 22. junija. Dne 4. julija dospe semkaj egiptovski kralj Fuad. »Observer« poroča, da se sklene ob tej priliki med angleško in egiptovsko vlado večna zveza na podlagi ravnopravnosti obeh strank. Pogodba bo določala, da se Anglija ne bo vmešavala v egiptovske zadeve pod pogojem, da ji Egipt zagotovi jamstva za varstvo sueškega kanala. Istotako bo pogodba določala, da se v egiptovske zadeve ne smejo vmešavati druge inozemske države.

Velik pomen bivanja dr. Korošca v Sofiji.

ZAHVALA DR. KOROŠCA KRALJU BORISU. — BRZOJAVKA BOLGARSKIM ČASNIKARJEM. — SLOVESEN ODHOD DR. KOROŠCA IZ SOFIJE. — VSA BOLGARSKA JAVNOST PIŠE O DR. KOROŠCU.

r Sofija, 22. jun. (Izv.) Današnje časopisje objavlja sledeč brzojav, ki ga je poslal g. dr. Korošec z meje predsedniku bolgarskega časnikarskega društva:

»Spoštovani gospod! Ko zapuščam bratsko bolgarsko ozemlje, kjer sem bil najprisrčnejše sprejet, Vas, gospod predsednik, prosim, da izročite svojim tovarišem moje srčno zahvalo za topla gostoljubnost, katere sem bil deležen od strani bolgarskih časnikarjev, ki naj kot dostojen tolmač bolgarskega javnega mnenja skupno z jugoslovanskim izvrše veliko nalogo za spoznanje in zblizanje naših dveh držav. Vse, kar sem čul v Vaši prestolici, mi daje polno nado za bodočnost. Zivel bratski bolgarski narod! Zivel tolmači njegove politične misli! Dr. Anton Korošec.«

r Sofija, 22. jun. (Izv.) Bolgarski listi poročajo, da je poslal g. dr. Korošec iz zadnje postaje Dragomana topla pozdravno brzojavko kralju Borisu, ki ga je sprejel v avdienco, ki je trajala

skoro dve uri. Pri tej priliki prinaša časopisje obširne komentarje o velikem pomenu te avdience in sestanka, ki ga je imel dr. Korošec z bolgarskimj politiki vseh strank. Korošec, ki jih je storil g. dr. Anton Korošec tokom svojega bivanja v Sofiji, topla pozdravlja.

Časopisje nadalje poroča o prisrčni poslovitvi na sofijski postaji ob dr. Koroševem odhodu. G. dr. Korošca so na postajo spremlili zastopniki bolgarskega zunanega ministra, številni časnikarji, jugoslovanski poslanik v Sofiji Ljuba Nešić s celokupnim osebjem jugoslovanskega poslanštva v Sofiji, češkoslovaški poslanik, poljski poslanik v Sofiji in številni prijatelji g. dr. Korošca iz Sofije.

r Belgrad, 22. junija. (Izv.) Danes popoldne od 4. do 6. se je vršil sestanek med zunanjim ministrom dr. Vojem Marinkovičem in načelnikom Jugoslovanskega kluba dr. Antonom Korošcem.

Napori glavnega odbora NRS za združenje vseh radikalov.

NASTAS PETROVIČ IN PROTICEVI PRISTASI SPREJETI V STRANKO.

r Belgrad, 22. jun. (Izv.) Nezdravo stanje v radikalnih stranki, ki je prišlo do izraza že pri ponovnih strankinih manifestacijah, postaja naravnost neznosno, čimbolj se bližajo dnevi, ko bo morala sklepati o kandidaturah za bližajoče volitve.

Akcija glavnega odbora radikalne stranke ni imela posebnega uspeha z ozirom na to, ker je sam glavni odbor nepopoln in ker so v njem zastopani heterogeni elementi, ki so se istotako eksponirali, bodisi za to, bodisi za ono strujo.

Že na včerajšnji seji, ki je bila prva v sedanjih borbi, je prišlo med temi strujami do nesporazuma. Vsi poskusi, da bi se dosegel sporazum med njimi, so ostali brezuspešni. Kakor vse kaže, bodo ti poskusi tudi v bodoče ostali brez uspeha. Radikalna stranka bo šla na volitve bolj razcepljena kakor sploh kdaj doslej.

Važen je sklep, ki ga je storil danes glavni odbor, s katerim se sprejemajo v stranko vsi, katere je pred sedanjimi volitvami glavni odbor izključil, in da se sprejmejo v stranko neodvisni radikalni z Nastasom Petrovičem. Glede Ljube Jovanoviča je ožji glavni odbor na današnji seji bil na stališču, da ni on kompetenten za to, marveč širši glavni odbor. O današnji seji se je izdalo sledeče obvestilo:

»Glavni odbor radikalne stranke je na današnji seji, 22. t. m., pod Stanojevičevim vodstvom razpravljal o notranjih strankinih raz-

merah v želji, dati vzpodbude za okrepitev radikalnih sil. Sklenil je, da se vse krivde neposlušnosti in napake radikalnih članov oproste in pozabijo in se tako omogoči povrnitev v stranko vsem bivšim radikalom. Iz tega razloga je glavni odbor sklenil: 1. V stranko se sprejmejo vse osebe, ki so bile po sklepu glavnega odbora pri prejšnjih volitvah izključene iz stranke. 2. V stranko se sprejmejo vse osebe, ki so se ločile od stranke iz kateregakoli razloga, bodisi da so bile izključene iz stranke ali ne. To velja za vse tiste bivše radikale, ki so sestavili skupine ali pa nastopili s posebno politično organizacijo, kakor je slučaj pri skupini takozvanih neodvisnih radikalov. Ta vrnitev v radikalno stranko velja pod pogojem, da vsi imenovani žele vrniti se v stranko in da obljubijo, da se bodo držali strankinega programa in se pokoravali strankinemu pravilniku. V stranko se izjemoma ne sprejmejo tiste osebe, za katere glavni odbor sporazumno z okrožnim odborom najde dovolj razlogov, da jih ne sprejme v stranko.«

Nadalje se pravi v komunikuje, da se določijo za poravnavo osebnih sporov delegati, ki bodo poskušali te spore poravnati. Končno se osnuje posebni stalni odbor, ki bo reševal tekoče spore. V tem odboru so Trifković, Ivković, Slavko Miletić, Laza Marković, Ranko Trifunović, Mihajlo Stojadinović.

Prihodnja seja ožjega glavnega odbora bo jutri.

Nabava novih lokomotiv in vagonov.

POSLANCA SMODEJ IN PUŠENJAK ZA ZAHTEVE NAŠIH ŽELEZNIČARJEV.

r Belgrad, 22. junija (Izv.) Na današnji seji finančnega odbora je bila na dnevnem redu zahteva železniškega ministrstva, da se dovolj nabava 25 lokomotiv in 200 tovornih vagonov in da se v to svrhu sklene pogodba s tvrdko Siegel v Dunajskem Novem mestu z dolgoročnimi plačilnimi pogoji. Vsota znaša 1.887.715 švicarskih frankov. 1 vagon bi stal 2.500 švicarskih frankov.

Poslanec Pušenjak je poudarjal, da so za siguren, zahtevam gospodarskih krogov ustrezajoč promet potrebni zadosten, v dobrem stanju se nahajajoče proge in zadovoljni uslužbenci, ki z veseljem izvršujejo svoj posel, ki so marljivi in varčni in varujejo zaupane jim predmete. Obsoditi moramo delo raznih vlad, ki so se premalo brigale za izboljšanje prometa, ki niso posvečale dovolj pozornosti zahtevam železniškega ministrstva. Predložene zahteve sedanjega ministrstva pozdravlja, ker vidi, da se je vendar že enkrat začelo uvaževati, da se nahaja naš vojni park v obupnem stanju. Železniško ministrstvo se mora brigati tudi za vzdrževanje prog in za upravičene zahteve uslužbencev. Boji se, da se v bodoče proge ne bodo vzdrževale, kakor je potrebno, ker se je reduciralo delavstvo na progah, ker se je reduciral delovni čas in mezde. Železniški uslužbenci so vsled tega silno nezadovoljni, posebno še vsled redukcije

režijskih kart za družinske člane delavcev. Radi obupnih razmer uslužbencev zahteva, da se takoj uvede celotedensko delo na progah, da se ukine redukcija mezd in da se družinskim članom vrnejo režijske karte, da se čimprej izda delavski pravilnik in da se delavci na sistemiziranih mestih v eksekutivni službi čimprej nastavijo in prevedejo v kategorije v smislu zakona. Minister je dobil predloge ravnateljstva. Železn. organizacija ga je ponovno opozorila, kakšni krediti so potrebni. Finančni odbor, v katerem so imeli takrat večino radikalni in radičevci, bi brez njegovega pristanka ne mogel reducirati kreditov. Finančni minister je odgovoren za sedanje žalostne razmere, ker ni hotel uvaževati predlogov organizacije, med drugim predlogov Jugoslov. kluba, da se krediti ne smejo zniževati za mezde delavcev.

Nato so govorili še nekateri poslanci. Poslanec Smodej je govoril o postopanju železniškega ministrstva in ga precej ostro kritiziral. V svojem govoru je ugotovil, da niso vse delavnice v državi na višku, zlasti ne zasebne. Tistim, ki so najboljši, bi bilo potreba dati več kredita. Ker nimajo kreditov, ne morejo svojih nalog izvrševati v zadostni meri. Ministrstvo je reduciralo delovne dneve. Posledica tega je, da se volna sredstva ne poravljajo, kakor je potrebno, delavstvo pa je ob zaslužek. Govornik osro kritizira, da je mi-

Somišljeniki!

1. Prepišite volivne imenke! Preglejte jih in pripravite vse za reklamacije. Ne izgubljajte časa. Vsak glas je vreden truda.
2. Uredite takoj vse radi predstavnikev.

Tainištvo SLS.

nister odpravil akordne premije, kar je položaj železn. delavstva zelo poslabšalo. Delavstvo, ki je preje zaslužilo na uro 12—14 Din, zasluži sedaj še 6—8 Din. Kako naj kvalificirani delavec z družino izhaja z 800 Din zaslužka mesečno. Odprava akordnih premij ni bila pametna, ne socialen ukrep. Govornik obžaluje, da ni minister v Mariboru sprejel delavske deputacije. Ministra opozarja, da se krivice pri prevedbah še niso popravile. Zahteva, da se novi vagoni ne zaznamujejo s SDZ, ker so last države železnice, železnica pa je od kraljevine SHS, ne pa srbske države. Zahteva, da uporabi minister posojilo, ne samo za nove železniške proge, nego tudi za vzdrževanje obstoječih in za železniško osebje, ki se danes brez potrebe goni v obupno stanje.

Nato so govorili še nekateri poslanci, narkar je finančni odbor železniškemu ministru odobril kredite in mu dal pooblastilo, da sklene tozadevno pogodbo. Prihodnja seja finodboru bo jutri.

Demarša v Tirani in Belgradu.

Rim, 22. jun. Listi objavljajo poročilo o istočasni demarši velesil v Tirani in Belgradu. Demarša se je izvršila istočasno zato, da se izogne vsakemu videzu ponižanja ene države pred drugo in sta mogli Albanija in Jugoslavija sprejeti pogoje za sporazum. Pogoji so znani: Albanija izpusti jugoslovanskega dragomana Gjuraškoviča, Jugoslavija pa umakne svojo ostro protestno noto in jo nadomesti z milejšo.

Poluslužbeni »Messaggero« popravlja včerajšnja poročila rimskih listov, posebno »Giornale d'Italia«, ki so namigavala, da je imela pri demarši vodilno besedo Italija. List ugotavlja, da so delale vse štiri velesile v polnem soglasju in da se korak ni izvršil na inicijativno kakšne posamezne velesile. Obenem »Messaggero« zopet dolži Jugoslavijo, da se je konflikt zaostрил zaradi njene nepopustljivosti.

r Belgrad, 22. junija. (Izv.) Kakor smo poročali, so velesile v Zenevi sklenile storiti v Tirani in Belgradu potrebne korake radi poravnave spora med našo državo in Albanijo. Kakor poročajo, so v ta namen zastopniki Anglije, Nemčije, Francije in Italije tekom včerajšnjega dneva storili potrebne korake pri tiranski vladi. Predlagali so ji izpustitev Gjuraškoviča, jugoslovanska vlada pa bi istočasno umaknila svojo znano noto, v kateri se nahajajo ostri izrazi.

Z ozirom na te korake v Tirani se je pričakovala slična demarša zastopnikov evropskih velesil tudi pri nas v Belgradu. Tekom današnjega dne pa se ta demarša v Belgradu ni izvršila. Pač pa so se sestali zastopniki imenovanih sil tekom dopoldneva in popoldneva pri francoskem poslaniku Dardu v Belgradu ter ugotovili vse formalnosti te demarše. Nato so zaprosili zunanjega ministra za sprejem. Kakor smo zvedeli iz zunanjega ministrstva, bodo sprejeti jutri ob 5 popoldne.

Pariz, 22. junija. Iz Tirane poročajo, da je albanska vlada odgovorila na demaršo velesil, da je pripravljena sprejeti predlog za poravnavo spora z Jugoslavijo. Vendar pa Gjuraškoviča ne more takoj izpustiti, ker je le-ta v rokah avtonomnega političnega sodišča, kateremu se mora dati nekaj časa, da more formalno zaključiti postopanje.

Belgrad, 22. jun. Zastopstvo albanskih interesov v Belgradu je prevzelo tukajšnje italijansko poslanštvo.

Vsi na veliki letalski miting v nedeljo v Ljubljano. Vožnja po železnici za polovično ceno. Olajšava traja od 24. do incl. 28. junija t. l.

Prva seja državnega odbora.

Belgrad, 22. jun. (Izv.) Danes se je vršila prva seja državnega odbora pod predsedstvom skupščinskega predsednika Marka Trifkoviča, ki je govoril kot prvi. Podpredsednik narodne skupščine, bivši državni podtajnik, radičevac dr. Pasarić je zahteval, da državni odbor sklene, da se izvršijo volitve po novi statistiki iz l. 1921., ne pa da se vrše volitve, kakor dosedaj, po statistiki iz l. 1910. Njemu so odgovarjali skoro vsi člani. Zastopali so stališče, da se mora zakon izvršiti, ker da državni odbor nikakor ni merodajen za takšne sklepe. Tudi pri dosedanjih volitvah je državni odbor vedno stal na tem stališču. Zato je soglasno odklonil Pasarićev predlog. Volitve se bodo torej vršile po ljudskem štetju, ki favorizira južne kraje. V narodni skupščini bo ravnolotno poslancev, kakor dosedaj, namreč 315.

Prihodnja seja državnega odbora bo jutri. Na njej se bo državni odbor razdelil v odseke in nato začel z delom o razdelitvi volišč in imenovanju predsednikov posameznih volišč.

ODPUŠČANJE IZ SLUŽBE.

Osijek, 22. junija. (Izv.) Novi veliki župan virovitiške oblasti je pričel čistiti v svoji oblasti. Suspendiral je okrajnega glavarja v Vinkovcih in Osijeku.

Dubrovnik, 22. junija. (Izv.) Tukaj je bil odpuščen iz službe Peter Petković, načelnik dubrovnikiške policije. V službi je bil 20 let. Sedaj je odpuščen brez pravice do pokojnine na zahtevo radikalov, ki hočejo spraviti na to mesto drugo osebo. Petković je Hrvat, strankarsko se ni udeleževal.

ZAGREBSKA OBLASTNA SKUPŠČINA

Zagreb, 22. junija. (Izv.) Predsednik zagrebske oblasti dr. Maček je sklical zagrebsko oblastno skupščino na zasedanje za 1. julija.

Nova romunska vlada.

Bukarešta, 22. jun. (Izv.) Po demisiji Stirbeyevega kabineta je Stirbey v avdienci sve-toval kralju naj poveri sestavo nove vlade ministru dvora Hiottu, kar pa je kralj odklonil. Poveril je sestavo vlade voditelju liberalne stranke Bratianuju. Ta je ob 9 zvečer predložil kralju v podpis listo nove vlade, v kateri ima ministrsko predsedstvo Bratianu, notranje ministrstvo Duca, zunanje ministrstvo pa Argentinu. Razen teh so vstopili v vlado tudi dr. Lupu, Popescu in brat predsednika liberalne stranke Vintila Bratianu. Argentinu bo vodil zunanje ministrstvo, dokler se ne izvrše volitve, pozneje pa bo prevzel ta resor Zitusca, sedanji romunski poslanik v Londonu.

Kruta preganjanja katoličanov v Mehiki.

K večrajšnjemu poročilu rimske svetovne korespondence moramo dodati še odstavek o duhovnikih, ki so jih Callisti žive pokopali:

Kakor pripovedujejo prijatelji grobarja pokopališča »Panteon de Dolores«, je ta zblaznel, ko bi moral pokopati 17 duhovnikov. Vjete so se prepeljali na Panteon de Dolores, kjer so jih postrelili na robu izkopane jame. Nekateri njih pa niso bili smrtno zadeti. Nečloveški poveljnik vojakov pa je zapovedal grobarju, naj duhovnike žive pokoplje. Nato je grobar zblaznel ter se nahaja sedaj v bližini v Castanedi. Tudi štiri druge duhovnike je doletela ista usoda.

O teh nečloveških činih pa vlada globok molk, ker skuša vlada zatreti vsako raziskavanje, ki bi jo moglo razkrinkati.

O tem strašnem dogodku so prinesli vsi svetovni listi kratka brzojavna poročila. Tudi mi smo o tem že poročali. Gorenje natančnejše poročilo rimske svetovne korespondence prvotno vest le potrjuje in izpopolnjuje. Težko je ostati človeku hladnemu pri čitanju poročil o teh res nečloveških grozodejstvih. Ali se »kulturni svet ne bo zganil, da protestira proti zverinskim metodam »svobodomislečev Mehike? Pa kaj! Saj ubijajo tam le katoličane! Toda katoličani se morajo zganiti in z njimi vsi, ki svobode in človečnosti ne umejo le na jeziku!

Zaleski o poljsko-ruskih odnošajih.

»Neue Freie Presse« objavlja pogovor svojega dopisnika s poljskim zunanjim ministrom Zaleskim o odnošajih med Poljsko in Sovjetsko Rusijo. Zaleski je izjavil, da presoja položaj zelo optimistično. Med Poljsko in Rusijo ni nepremagljivih nasprotij. Obe državi sta zainteresirani na tem, da ne pride med njima do kakih zapletljajev. Zato upa, da bodo odnošaji med njima čim dalje boljše. Mimo-odčim nesporazumom se vselej ni mogoče ogniti. A Poljska iskreno želi, da se odnošaji z Rusijo poglobe. — Glede vzhodnega Locarna je Zaleski izjavil, da bi bilo v interesu Evrope, ako bi došlo do vzhodne antante. V tem zmislu stremi Poljska za neagresivnim paktom z Rusijo; to naj bi bil prvi korak za zagotovitev miru na vzhodu.

O angleško-ruskem konfliktu je menil Zaleski, da se vanj ne zapleto druge države.

Po njegovem trdnem prepričanju je to zadeva, ki se omejuje na London in Moskvo. Po ministrovih zadnjih informacijah iz Londona britanska vlada ne bo ničesar storila, kar bi moglo politični položaj komplicirati, peš pa je pripravljena podpirati vsako prizadevanje za pomirjenje na Vzhodu.

Balkanski problem in Jugoslavija.

»Neue Züricher Zeitung« objavlja članek bivšega dunajskega sekcijkega načelnika Alfreda Rappaporta o balkanskem problemu in vlogi Jugoslavije. Članek prihaja do zaključka, da je zadovoljiva in trajna rešitev balkanskega problema mogoča le tedaj, ako se uredi notranje razmere v Jugoslaviji. Piše: »Ako bi razmere v Jugoslaviji dovoljevale, da se vidovdanska ustava izpremeni, bi se mogel Belgrad pod vplivom različnih plemenskih in pokrajinskih interesov v zunanji politiki držati srednjega pravca, ki bi olajšal sporazum z vsemi sosedi, posebno pa s plemensko sorodno Bolgarijo. Pred tako novouresnjeno Jugoslavijo ne bi bilo treba imeti dosedanjih skrbi ne v Sofiji ne v Tirani ne v Atenah ne drugod. Taka Jugoslavija bi mogla tudi z notranjepolitičnimi koncesijami najti v macedonskem vprašanju modus vivendi. Praktični uspeh bi bil, da bi se končno uresničilo tlikokrat proglašeno, a nikoli uveljavljeno načelo: Balkan balkanskim narodom!«

Reforma angleške zgornje zbornice.

London, 22. junija. Lord-kancler je v večrajšnji seji zgornje zbornice naznanil vladne predloge za njeno preobnovo. Po teh predlogih se zniža število članov zgornje zbornice od preko 700 na 350. Zgornjo zbornico tvorijo principi kraljeve hiše, nadškofi in škofi, višji sodniki, izmed dednih lordov, ki so bili doslej dosmrtni člani, se izvoli določeno število na 12 let, istotako imenuje kralj določeno število članov na 12 let. Dosmrtni člani bodo samo principi, škofi in sodniki. Krona naj ima dolžnost, da imenuje člane na predlog vsakokratne vlade, tako da bo mogla tudi delavska stranka imeti v zgornji zbornici primerno zastopstvo. Za izpremembe v ustavi se znova uvede absolutni veto zgornje zbornice, ki se je l. 1911. odpravil.

Italija odpoklicala svojega poslanika v Bruslju.

Rim, 22. junija. Listi poročajo iz Bruslja, da je bil tamkajšnji italijanski poslanik sprejet pri kralju v poslovljni avdienci. Poslaniško mesto ostane zaenkrat nezasedeno. To je po vsej priliki odgovor na antifašistično stališče belgijskega zunanjega ministra Vanderveldeja.

Pred volitvami na Poljskem.

Varšava, 22. junija. Sejm je v nočni seji s 189 proti 10 glasovom sprejel zakonski načrt, ki izpreminja čl. 26. ustave. Novo besedilo člana določa:

Predsednik poljske republike more razpustiti sejm, ako glasujejo za to 4 petine članov. Sejm se more razpustiti z lastnim sklepom, če glasujeta za to dve tretjini poslancev, pri čemer je potrebna navzočnost vsaj polovice poslancev. Pod analognimi pogoji se more razpustiti tudi senat. Predlog za razpust sejmna mora podpisati vsaj tretjina poslancev ter se mora vložiti vsaj teden dni pred razpravo.

Vlada izpremembi ustave glede razpusta sejmna ni bila naklonjena in na seji ni bil navzoč noben minister. Vendar izjavljajo vladni krogi, da sejm ne bodo ovirali, ako bo hotel nove volitve.

V političnih krogih izjavljajo, da se bo sejm v prihodnjem rednem zasedanju z lastnim sklepom razpustil in razpisal nove volitve, ki se bodo vršile po vsej priliki v jeseni.

Čičerin v Moskvi.

Moskva, 22. jun. Komisar za zunanje zadeve Čičerin se je vrnil v Moskvo.

Odmevi Poincarejevega govora

Pariz, 22. jun. V levičarskih krogih je vzbudil Poincarejev govor v Luneville-u veliko razburjenje. Ti krogi smatrajo, da je to nov poizkus, da se locarna politika paralizira. Socijalistična in radikalnosocijalna stranka sta sklenili, da v petek v zbornici vložita tostavarno interpelacijo. Ker je Briand še vedno bolan, je gotovo, da bo Poincaré sprito nenavzočnosti zunanjega ministra debato oagodil. Vendar bo leвица porabila to priliko, da Poincaréjeva izvajanja v Luneville-u osuro zavrne.

Desničarski krogi trde, da je Poincaré o svojem govoru predhodno obvestil Brianda, ki proti njemu ni imel nikakih pomislekov. Okolica zunanjega ministra pa to zanika in trdi nasprotno, da je bil Briand nad Poincaréjevimi izvajanja ogorčen. Tretji viri so mnenja, da je prišel Briandu Poincaréjev govor ravno prav, ker je sam obupal nad locarnsko politiko in ima sedaj priliko, da pravce svoje politike izpremeni, odgovornost pa zavrne na Poincaréja.

Seja načelstva SLS.

Včeraj popoldne od treh do pol šestih se je vršila seja načelstva SLS. Predsedoval je strankin podnačelnik dr. Marko Natlačen. Poročal je o zadnjih političnih dogodkih v Belgradu podnačelnik Jugoslovanskega kluba profesor Anton Sušnik, o volivnih pripravah pa strankin glavni tajnik dr. Franc Klovec in tajnik Franc Gabrovšek. Določili so se dnevi, na katere se snidejo okrajni zbori zaupnikov, da predlagajo kandidate in določijo načrt volivne agitacije.

Važen razloček glede volivne pravice.

Glede volivne pravice ima zakon o volitvah narodnih poslancev popolnoma druge določbe nego zakon o volitvi v občinska zastopstva. Zadnji zakon za občinska zastopstva navaja 8 razlogov, radi katerih kdo ne sme voliti, dočim vsebuje zakon o volitvah narodnih poslancev le 4 take izključitvene razloge. Volivne pravice po tem zakonu (za volitev narodnih poslancev) nimajo po čl. 11:

1. oni, ki so obsojeni na ječo: obsodba mora biti pravokrepna; če je vložena ničnostna pritožba proti taki sodbi in še ista ni rešena, taka sodba ne krati prizadetemu volivne pravice.

Iz te točke izhaja, da gre po tem zakonu za volitve nar. poslancev le za hudodelstva, da pa sodbe radi pogreškov in prestopkov četudi iz koristoljubja (tatvine, goljufije, poverbe, po § 460 in 461 k. z.) ne jemljejo volivne pravice za volitve narodnih poslancev. Vse take ljudi, ki so bili obsojeni le radi takih malenkosti, ne pa zaradi hudodelstev, se lahko vreklajuje za septemberske volitve, za občinske volitve pa se jih obratno lahko izreklaмира.

Razlika med hudodelstvom na eni strani ter med pregreški in prestopki na drugi strani je ta, da se kaznujejo hudodelstva vedno z ječo, pregreški in prestopki pa z zaporom ali z denarno kaznijo. Že iz besedila kazni se torej lahko povzame, gre li za hudodelstvo ali le pregrešek ali prestopok.

2. oni, ki so obsojeni na izgubo državlanske časti, dokler traja ta kazen (pri nas ta razlog ne pride v poštev);

3. oni, ki so v konkurzu,

4. oni, ki so pod kuratelno (skrbstvom).

Če je konkurz ali kuratela (skrbstvom) dne reklamacije dvignjena od sodišča, potem ta razlog ne ovira volivne pravice.

Za občinske volitve torej nima volivne pravice tudi tisti, ki je bil kaznovan za kak pregrešek ali prestopok iz koristoljubja, za volitve narodnih poslancev pa le tisti, ki je bil kaznovan radi kakega hudodelstva.

Kdo vara.

Prosto po »Jutru« ugotavljamo: Celje, Kamnik in Domžale je doslej absolutno in popolnoma komandirala SDS, sedaj jih pa ne bo več. SLS je stranka večinske protidesearske koalicije v Celju in Kamniku. V Domžalah pa je SLS relativno najmočnejša stranka.

SLS ima ravno tako pravico nastopati politično skupno z Nemci ter z njimi sodelovati v koristni državotvorni politiki, kakor ima SDS pravico izdajati nemško pisan list in se vezati z Nemci v nešteti občinah na Štajerskem.

Narodno izdajstvo je greh esdeesarjev, ne pa SLS, ki je slovenskemu narodu s svojo snotreno politiko v najpopolnejši meri služila.

Ni res, da smo trdili, da je pri nedeljskih volitvah propadel bivši župan g. Skok. Trdili smo le, da je bil g. Skok prva žerjavovska veličina v domžalskem okolišu in da sedaj ni več.

Jutrovski lažnik znova prikriva, da je pri oblastnih volitvah volila v Kamniku tudi občina Podgorje, v Domžalah pa občina Depala vas in da je na ta račun sedaj število glasov v Kamniku in Domžalah nekaj manjše.

Naprednega valjarja že komaj čakamo, kakor so svoj čas Ljubljanci težko čakali cestni valjar. V Ljubljani smo dobili valjar za volitve, če dobimo napredni valjar v teh volitvah, nam je zelo zelo všeč in prav. Bodo vsaj še zadnji omahljivci uvideli, da vse, kar pošteno misli in dela, mora voliti SLS.

Za izpremembo zunanje politike v Nemčiji.

Berlin, 22. jun. Časopisje poroča o izjavi ministrskega sveta glede Zeneve. Opozarja se, da uradni komunikacije v stvari ne zavzema stališča in da tudi ne omenja soglasnosti kabineta v razpravi o Stresemannovem poročilu. Desničarsko časopisje napoveduje ostro debato v parlamentu. »Berliner Tageblatt« piše, da nemškonskonalni krogi v sedanjem trenutku Stresemannu ne bodo delali težkoč, pač pa zahteva stranka, da Stresemann polegoma izpremeni pravce svoje politike. Nemški nacionalci nočejo, da se Nemčija nasloni na zapad, pa tudi ne na vzhod; pozitivnega načrta za zunanjo politiko pa nimajo.

v Budimpešta, 22. junija. (Izv.) Vodna gladina na Blatnem jezeru se je zadnji čas tako zelo povišala, da je morala parobrodna družba ustaviti promet z večjimi parniki. Promet vzdržujejo na nekaterih progah le še z motornimi čolni.

Osem let.

Osem let je bila SDS skoro neprestano v vladi. Zagovarjala je teror, sklepala in uvajala nove davke, centralizirala, korumpirala in upropaščala gospodarstvo javno in zasebno. Za izdajstvo svojega naroda se je ta družba osem let sentila v milosti reakcionarnih režimov in osem let vladala Sloveniji, ne da bi ji dal narod le samo enkrat svoje zaupanje.

Med temi osmimi leti je narod trpel in vztrajal. Samo za par mesecev je prišlo njegovo pravo zastopstvo v vlado, pa so že padli najhujši okovi, najhujša bremena so se znižala in k boljšemu se je obrnilo. Zdaj se izpreminja tudi v Belgradu. Slovensko ime ima v vsej državi ugled in vrednost, naša politika postaja državna politika.

Naj »Jutro« torej ne drega v teh osem let, čeprav so bila zanj mastna leta, pripravljaj se raje na osem zanj suhih, za slovenski narod pa boljnih let!

Bosanski radikali složni.

Dne 21. t. m. se je v Sarajevu mudil ministrski predsednik g. Velja Vukičević. Na velikem županstvu je sprejel nove velike župane bosanskih oblasti. Pri tej priliki je sprejel tudi bivšega ministra dr. Srskića, ki je tik pred razpisom volitev odšel iz vlade. Ko je dr. Srskić zapuščal ministrskega predsednika, je na vprašanja časnikarjev izjavil: »Obiskal sem svojega predsednika vlade. Sicer pa itak veste, da imam v g. Vukičevića popolno zaupanje.« Nato je g. Vukičević sprejel tudi sedanjega ministra dr. Vlado Andrića. Minister dr. Andrić je po obisku izjavil: »Obstoji popolna harmonija med nami bosanskimi radikali in g. Vukičevićem v pogledu volitev. Netočne so vesti, da bo g. Vukičević započel kako akcijo, ki bi ne bila v soglasju z uradnimi postopki radikalne stranke v Bosni in Hercegovini.« Opoldne sta dr. Srskić in dr. Andrić skupno privedla obed g. Vukičeviću, kar je jasno znamenje, da med dr. Srskićem in dr. Andrićem ni nesoglasij. Tekom dneva je g. Vukičević sprejel v enourni avdienci tudi dr. Krulja, ki bo v Hercegovini kandidiral proti dr. Lazi Markoviću.

Beleške

△ Klerikalci padajo. Recite, kar hočete, padajo pa le. Čeprav so klerikalci zadnje nedelje iztrgali SDS zadnje največje in najstarejše postojanke, oni vendar padajo, pa še kako padajo. Na celi črti so padli v Celju, Kamniku in Domžalah. Upamo, da bodo bravci »Jutra« v teh mestih vendar spoznali vso brezumno laži tega lista in se ne bodo pustili več imeti tako grdo za norca.

△ Nezadostno. Sedaj je konec šolskega leta. Dele se redi, med njimi tudi nezadostni. Tak red je dalo včeraj »Jutro« SDS. Ono pravi, da je Belgrad nacionalno, politično in upravno nesposoben in da še danes nima pojma o kulturnih in gospodarskih problemih Slovenije. Tako je »Jutro« ocenilo vso dolgoletno politiko dr. Zerjava kot čisto za nič. Mi smo to povedali leta 1920. in dopovedujemo neprestano vse od tedaj dalje. Dr. Zerjav nam ni verjel in SDS nas je za to denuncirala kot protidrjavne elemente. Ves čas je SDS sedela s tistim Belgradom, o katerem »Jutro« zdaj tako uničevalno piše, v kompaniji v najtoplejšem prijateljstvu. SDS se je neprestano hvalila, kako Belgrad njene nasvete posluša in da moramo zato tudi mi biti centralisti, ker drugače ne bi bili dobri »Jugoslovenici«. Zdaj pa je »Jutro« to politiko obsodilo kot popolnoma napačno in se pridružilo »Slovenčevemu« stališču. Zdaj bo g. dr. Zerjav menda le verjel, kar piše »Jutro«.

Chamberlin in Levine.

v Dunaj, 22. junija. (Izv.) Predsednik Združenih držav ameriških je poslal na brzojavko, ki mu jo je poslal predsednik republike Hainisch ob priliki obiska ameriških letalcev Chamberlina in Levineja, odgovor, v katerem se zahvaljuje za brzojavni pozdrav in prijateljski sprejem, ki sta ga bila deležna na Dunaju oba letalca.

v Dunaj, 22. junija. (Izv.) Chamberlin in Levine sta danes ob 8. uri 20 min. v spremstvu 4 madžarskih aeroplanov in enega letala francosko-romunske zrakoplovne družbe startala za pot v Budimpešto.

v Budimpešta, 22. junija. (Izv.) Chamberlin in Levine sta z letalom »Miss Columbia« danes ob 10. uri 20 min. pristala na tukajšnjem letališču. Oba letalca sta bila od tisočglave množice, ki ju je pričakovala, entuziastično pozdravljena. Ob 14. uri 14 min. sta zopet odletela nazaj na Dunaj.

BYRD ODLETEL ČEZ OCEAN.

v Newyork, 22. jun. (Izv.) V torek ob 10 dopoldne je odletel z newyorskega letališča znani ameriški letalec Byrd, ki je znan kot raziskovalec polarnih krajev. Na poti ga spremljajo tudi štirje potniki. Računajo, da bo v slučaju, da mu polet uspe, dospel v četrtek zjutraj v Pariz. Ako bo ta polet uspel, bo pomnilo to novo zmago letalstva, ki bo praktično dokazalo možnost potniškega prometa preko oceana.

Kaj se godi doma

Našim abiturijentom!

Letos med počitnicami v prvi polovici avgusta bo abiturientki sestanek na Ratitovcu. To variši, ki se ga žele udeležiti, naj se prijavijo Jakopiču Antonu, abit., Podpeč št. 8 p. Videm-Dobropolje ali pa Lenčku Janku, abit., Ljubljana, Dvorni trg 1-III. Pošljejo naj tudi eventuelne navsele glede časa in kraja sestanka. Vabljeni so tudi gg. starešine in naša katoliška akademika društva. Natančneje drugič. Bog živi!

Hudo bogoskrunstvo.

Na cesti iz Maribora proti Kamnici je stal na ovinku velik poljski križ, na katerem je bil pritrjen tudi kip žalostne Matere božje. Pred par dnevi pa se je opazilo, da ni več na križu trupla križanega in ne kipa Matere božje. Delavci, ki kopljejo pesek v peščeni jami, so našli truplo razpo med peskom, s potrganimi rokami. Kolikor se je moglo dognati, je hudobnež s silo strgal truplo s križa, ker je bilo močno pritrjeno in ima znake nalomljenja. Med peskom so našli tudi kip Matere božje. Delavci sami niso naznanili tega dogodka ne policiji in ne stolnemu župnišču, ki je križ oskrbovalo, ker stoji na nadarbinski zemlji. Ko pa so kosci v terek v bližini kosili, so jim delavci o tem povedali in izročili kose trupla in Marijin kip, ki so jih prinesli v stolno župnišče. O hudobnežu, ki se je predrznal izvršiti to bogokletno početje, ni ničesar znano. Opozarjamo pa na dejstvo, da so hujkanja svobodomiselnih organizatorjev, ki pozivajo na odpad od Cerkev in vere, vsak dan bolj občutna. Gotovo je tudi ta žalostni slučaj plod tega protikatoliškega hujkanja. Upamo, da se bo slučaj, kako se je zgodilo onečaščenje, razjasnil.

Učenec potegnil iz vode učitelja.

Vroč popoldanski dan je izvalil g. Alojzija Puppisa, učitelja v Nedelici v Prekmurju, da se je šel s svojim razredom kopat. Podal se je v Ledavo, ki teče v bližini mimo vasi in je za kopanje prav primerna. Vse je bilo živo in veselo v vodi in na bregu in le to je bila nesreča, da g. učitelj ni znal plavati. Ko je slučajno zašel v globoko vodo, je bil izgubljen. Začel se je potapljati in je naenkrat popolnoma izginil pod vodo. Otroci so na bregu stali in gledali, kje da se učitelj zopet prikaže. Hudega ni nikdo slutil. Ko pa se utopljenec le ni hotel prikazati, se je polastil otrok nemir. Glave pa niso izgubili v tem kritičnem položaju. Zavedali so se, da je treba utopljenca rešiti. Prez obotavljanja je skočil učenec II. razreda Josip Győrköš v vodo in splaval na kraj, kjer je g. Puppis izginil pod vodo. Potopil se je in zašel pod vodo iskatil učitelja. Po kratkem iskanju ga je našel, zgrabil in ga privlekel že skoraj napol mrtvega na površje. Brez pomoči bi našel g. učitelj v vodi smrt, za življenje se ima zahvaliti svojemu učencu. Junaški mladi rešitelj pa zaslužil, da se mu izreče tudi javno priznanje.

Samoumor.

V sredo zjutraj se je obesil v Mariboru na Koroški cesti 104 železničar Anton Koban. Celu noč je lovil v Dravi ribe, ko se je vrnil zgodaj zjutraj v svoje stanovanje, je izvršil iz nasedaj nepojasnjena vzroka samoumor. Pri njem je bila hčerka, ki je zapazila prepozno katastrofo. Zena Kobanova se mudi že dalje časa v Dalmaciji. Policijska komisija je napravila takoj pregled in ugotovila, da gre za samoumor.

MOTOCIKLISTI!

Brez Schwabove »BAJAZO«-PREOBLEKE ne sedite na motor. Oblike so iz impregniranega, nepremočljivega platna, ki varuje tembolj proti prahu.

DRAGO SCHWAB — Ljubljana.

Jerome — K. Jerome:

Slika.

Znani humorist in feljtonist Jerome-K. Jerome je 15. t. m. umrl.

Če si stric Podger vtepe v glavo, da bo kaj napravil, je vsa hiša narobe.

Pravkar je poslal steklar sliko, ki jo je bil dejal v okvir. Slika čaka v obednici. Teta Podgerjeva kaže, kje bi jo rada videla viseti.

— Oh, lepo te prosim, pravi stric Podger, nikar se ne mešaj v to stvar. Že jaz zabljem žedelj, pa bo...

Pa si stric Podger že slači suknjič. Služkinjo pošlje kupiti za deset novcev kaveljčastih žebeljev. Sin mora teči za njo in ji zabiciati, da morajo biti kaveljčasti. Nato pa se začne pravo delo.

— Willy, pojdi po kladivo... Tom, prinesi mi merilo... Lestvo rabim tudi in pa kuhinjski stolec... Ti, Jim, tečeš h gospodu Gogglezu in mu porečeš: »Dober dan, gospodi! Papa Vas pozdravlja in upa, da gre z Vašo bolno nogo že na bolje. Ker sem pa že tu — ali bi mi ne mogli posoditi svojega vodnega merila?« Ti, Mary, ostani tu, kajti potreboval bom nekoga, da mi drži luč... In ko služkinja pride, bo morala iti nazaj po malo vrvice... Tom!... Kje je Tom? Sem pridi, maček... Podal mi boš sliko.

Stric sliko vzdigne, pa jo spusti na tla. Slika pade iz okvirja. Stric se obraže na stek-

Sjodi SLS

Sv. Miklavž. Lepo uspela shoda naše SLS sta se vršila zadnje nedeljo pri Sv. Miklavžu na Polju in na Bučah. Na obeh shodih, ki sta bila res dobro obiskana; sta govorila g. narodni poslanec I. Vesenjak in oblastni poslanec Ovčar. Politične razmere v Obsoletski dolini so se usmerile v zadnjem času odločno ter po pretežni večini po pravcu samostojnosti Slovenije, ki je ena glavnih programatičnih točk naše SLS.

Sv. Jedert nad Laškim. V nedeljo, 26. t. m., ob osmih ima dr. Gosar tu političen shod. Pristaši SLS in drugi, pridite!

Preorientacija železničarjev.

Ko so bili mariborski železničarji o Binkoštih v Ljubljani in izvedeli resnico iz ust tajnika II. internacionale g. Fimmena, da delavska stvar v Jugoslaviji zato ne napreduje, ker ima slabe voditelje, so začeli misliti na preorientacijo. Spor na velikem shodu v Götzovi dvorani pretekli ponedeljek je še bolj razkrinkal dosedanje socialistično vodstvo, ki svojim političnim zaveznikom pro forma razbija shode le zaradi delavstva, da preveč skupnih zvez ne opazi. In zato so poslali na ta shod le Krajnika, nikjer pa ni bilo ne Bahuna, ne Petejana, ne Grčarja in drugih socialističnih voditeljev. Morda so istočasno imeli sejo za ustvaritev naprednega bloka. Zato je uspeh delavstva tako klaverno izpadel in ni pričakovati na ta način nikakih zboljšanj.

Med socialističnimi delavskimi krogi se mnogo razpravlja, kaj ima delavec od tega, da ga njegovi voditelji neprestano tirajo v boj zoper vse druge sloje, ki ga izrabljajo za brezuspešen kulturni boj zoper katoliško Cerkev, da se na ta način osvovražijo pri narodu. Čeprav »Volksstimme« ni nič napisala o tem, da je nemška socialdemokracija naravnost prepovedala svojim zaupnikom uganjati kakršenkoli kulturni boj, so vendar mariborski socialisti zvedeli o tem in priznali, kako pameten je ta ukrep. Zato tem bolj obsojajo brezplodno in za delavsko gibanje škodljivo kulturno in stanovsko bojno razpoloženje socialističnih voditeljev.

Na potu iz Ljubljane domov ob priliki vsedelavskega shoda o Binkoštih je neki socialista tako-le modroval: »G. Petejan je lepo govoril, ko je rekel: Voja vojni! Le tega nisem razumel, zakaj je takoj nato klical: Zivel razredni boj! — Razredni boj, kakor ga umevajo in izvajajo socialisti, je dejanska vojna, ne sicer krvava, a je krušna vojna, ki je še huja kot krvna. Delavstvo v tem boju izgublja, njegov do skrajnosti napet odpor se lomi in kaj bodo sedaj prvaki dali delavstvu, ko je poginano v boj, kjer podleže, ako ne sklene sporazuma, pravičnega na obe strani?

Mariborsko delavstvo je trezno in se ne bo več dolgo dalo tako voditi. Ono ve, da so to iluzije, kar je »Volksstimme« pisala ob ministrovem obisku v železniških delavnicah, da bo tedaj bolje, ko bodo socialisti izvolili svojega ministra. Taka strančica, ki niti enega narodnega poslanca nima, pa že misli na ministra, pa tolaži delavce s tem ministrom — to je vse le zato, da se delavstvo ne opredeli, kakor pravilno čuti. Delavstvo v Sloveniji ne more in ne sme korakati ločeno od mas slovenskega naroda, najmanj pa proti njim. Zato železničarji uvidevajo, da so storili napako, ko so se zaupali socialističnemu vodstvu in da se bodo očevali nove take napake in ne bodo nasedli SDS, ki pod mizo igra s socialisti, če tudi na mizi tolče proti. Skrivnostna

lu in steče po sobi, da poišče robec. Ne najde ga, ker je robec ostal v žepu v suknjiču in ker ne ve, kam je dejal suknjič. Vsa družina se ga spravi iskat. Stric hodi iz kota v kot, sitnari nad tem, dela napotje onemu, sede in vzkligne:

— Takole je. Nihče ne ve, kje je moj suknjič. Nisem še videl takih nerod kot ste vi... Šest vas je, pa niste tolikanj, da bi... Ah! Vraga...

Vstane. Sedel je na svojem suknjiču; pa vzkligne:

— Tule je! In sem spet jaz, ki sem ga našel... Zmerom sem le jaz oni, ki pri nas kaj najde!...

Za pol ure, potem ko so mu s krpo obvezali in prevezali kazalec, pripravili kladivo, lestvo, stol in luč, se zbere okrog njega vsa družina do služkinje in stare postrežnice. Ti držijo lestvo, ta mu pomagata, da nanjo zleze; eden daje žebelje; drugi ponuja kladivo. Žebelji popadajo na tla. Treba jih je iskati po podu, kleče in z lučjo poleg sebe. Tu so!

— Kje pa je zdaj kladivo? To je prenemumno! Sedem vas je okrog mene, pa ste izgubili kladivo!...

Najdejo ga. Ali stric je izgubil izpred oči znamenje za žebelj, katero je bil s svinčnikom zarisal na zid. Pomagajo mu ga iskati.

Mnenja so različna; tedaj pa stric pograbil merilo in prične znova svoja zavita merjenja: tri in štirideset centimetrov in pol od stropa in meter deset od kota manj sedem centimetrov za okrajek... Računa. Moti se pri računanju.

igra med SDS in socialisti in res bedni položaj železničarjev, ki so radi politike svojih dosedanjih voditeljev tako daleč prišli, je povzročil, da se začenja med železničarji preorientacija, ki bo garantirala boljšo bodočnost.

Odbor za propagando IX. olimpijade v Sloveniji.

Na sestanku, dne 17. maja, se je konstituirala eksekutiva gornjega odbora, ki jo tvorijo sledeča gospoda: Dr. Fran Zupanc, predsednik; Helena Pajničeva, podpredsednica; tajnik I. Savo Sancin; blagajnik, Jakob Gorjanc; odborniki: Dr. Souvan, dr. Jesenko, Joso Gorec. V odbor pridejo tudi načelniki publicističnega, finančnega in prireditvenega odseka, ki se ustanovijo v najkrajšem času. Poziva se SK Ilirija, da na mesto tajnika II. imenuje mesto g. Šircelja, ki je to funkcijo odklonil, drugo osebo. Prihodnja seja eksekutive se vrši včetrtek, dne 23. t. m. ob 21. uri v damski

Slovenci v Italiji

Razširjenje deškega semenišča v Kopru.

Tradicionalna proslava farnega patrona v Koprju sv. Nazarija je bila letos združena z izredno slovesnostjo. V nedeljo se je vršila običajna procesija, ki jo je vodil sam tržaško-koprski škof mons. Fogar; v ponedeljek je bilo blagoslovljeno novo poslopje za deško semenišče. Škof Fogar je k slovesnosti povabil nekdanjega tržaškega škofa Bartolomajsa, ki je imel pomemben slavnostni nagovor. Na semeniščem dvorišču so se zbrali popoldne zastopniki cerkvenih, državnih in občinskih oblastev. Zastopana je bila tudi goriška nadškofija, prišlo je veliko duhovščine iz tržaško-koprskih in poreške škofije. Slovesnosti se je udeležil tudi tržaški prefekt. Novo poslopje je blagoslovil poreški škof Pederzoli. Nato je škof Bartolomaj s gladko besedo orisal zgodovino katoliških semenišč, ki pripravljajo mladino na duhovski stan. Ob koncu svojega govora je škof Bartolomaj prečital pozdravno brzojavko kardinala Gasparrija, po kateri sv. oče pošilja svoj blagoslov. Po končanih obredih so gojenci deškega semenišča priredili kratko zabavo. Izvajali so več pevskih točk in deklamacij. — Nova stavba je trinadstropna; vsako nadstropje ima 9 lokalov. Sedaj razpolaga zavod s tremi samostojnimi poslojji. Za novo poslopje je tudi prispeval sv. oče. — V zavodu je prostora za okoli 200 gojencev, ki obiskujejo interno gimnazijo. Poučujejo svetni duhovniki in tudi nekaj lajkov. Sedaj se vzgaja v zavodu tudi 30 Slovencev in Hrvatov, ki se učijo tudi materniščine.

Okrožnice v »ostrogotskem« jeziku.

Neki tržaški dnevnik piše pod naslovom »Ko bi še enkrat nehali to-le:« »Nae zavarovalnice imajo zastopstva in podzastopstva skoro povsod, seveda tudi na Krasu. Zelo pogosto se dogaja, da zastopnik ni Italijan. Ta napaka — da zastopniki niso italijanske narodnosti — je hudo škodljiva; kajti ti zastopniki se nikakor ne sramujejo izpremeniti njim zaupana zastopstva v propagandno orodje za ohranitev slovenske narodnosti. V rokah imamo dve okrožnici nekega Mohoroviča, ki je »glavni zastopnik« (ital. list navaja to označbo v sloven. jeziku s pripombo: »prosimo oproščenja zaradi citiranja teh dveh ostrogotskih besed«) nekega zastopstva v »Rifemburgu«, ki ga je g. Mohorovič izpremenil v Rihemberk ali Rihemberg. Okrožnici sta naslovljeni nekemu gospodu ali neki gospe, ki nosi ime in priimek v italijanski obliki. Vprašamo, ali še ni prišel čas, da se neha ta sistem dvorjenja Slovencev, ki so v našo nesrečo gostje na italijanskem ozemlju, sistem, da se v dopisovanju z njimi rabi slovenski jezik, kakor da ne bi znali in rabili italijanskega jezika.« Prvič je značilno za list edinovladajoče stran-

sobi kavarne Emona. Pozivajo se vse sportne organizacije v Sloveniji, ki niso dosedaj imenovale svojega delegata v »Odbor za propagando IX. olimpijade v Sloveniji«, da to storo v najkrajšem času, po možnosti do 23. t. m. Naslov odbora je: Selenburgova ulica št. 5. — Odbor za propagando IX. olimpijade v Sloveniji.

Svinjska nadloga.

V Jurkloštru so se pojavile zadnje dni divje svinje v celih krdelih. Divjačina se spuša v krompirjeve »... in je napravila« že nepregledno veliko škodo. Kmetje gledajo s strahom na njive, ki izgledajo, kakor da bi bil kdo svežo krompirjevo cimo podoral. Poleg odraslih divjih svinj pridrivjo na njive tudi mladiči, ki se lotevajo s posebno silo »... pšenice ter koruze. Lanako leto je uničila ta zverjad posestnikom v župniji Jurklošter dobro polovico vseh poljskih pridelkov. Oblast bo morala nekaj ukreniti, da r tre te škodljivce, ker navadno kmetijski lovci jim niso več kos.

ke, da se takoj sramotilno izraža o slovenskem jeziku, kar naj bi bil znak stare in visoke kulture! — Drugič je interesantno, da ta list smatra Slovence samo za goste na italijanskem ozemlju in sicer v nesrečo Italije! — Tretjič je kaj poučno vedeti, da fašizem v Primorju Slovencev niti v zasebnih podjetjih noče več trpeti. Kljub temu pa bo ta list, če bo kazalo, trdil, da vlada v Primorju napram drugorodcem »največja toleranca«.

Nov otoški vrtec Lega Nazionale.

Priprave za zgraditev otroškega vrta Lega Nazionale v Trnovem so že izvršene. Za stavbo prispeva kakor drugod tudi občina, ki ji nabečuje podestat. Stavbišče je daroval princ Schönburg; tržaške gospe so darovale dosedaj 1000 lir. Otvořitev se je imela vršiti že v maju, a se je odložila do oktobra, ker so bile blizu šolske počitnice. Lega Nazionale si obeta obilnih sadov od vrta, ker je postavljen v čisto slovenski kraj in bo torej lahko pospeševal asimilacijo. Lega Nazionale je imela do sedaj 72 otroških vrtcev na Primorskem.

»Zbornik«. V junijevi številki glasila Zbora svečnikov sv. Pavla razpravlja v uvodniku dr. Ant. Zdešar C. M. o »Pravilih naše krščanske anemije«. Mons. M. Arko je napisal »Nekaj spominov iz šole«. Med »pastoralnimi pomenki« najde duhovnik navodila »Za mesec presvetega Srca«. V živahnem tonu se Iv. Rajec poteguje »Za našo slovensščino«, ki se povsod odriva in prezira, tako in posebno v slovenskem časopisu. Ob Brezniki slovnici in njegovem pravopisu, slovarjih in Kosjalovem »Bruscu« bi se pridigarji, izdajatelji nabornih knjig in časnikarji »lahko obrusili orodje svojega jezika — slovensščini in sobi v čast in naroda v korist«.

Novice iz Amerike

Sv. birma v slov. cerkvi v La Salle. Dne 12. junija se je vršila v cerkvi sv. Roka v La Salle, Illinois, sv. birma. Okrog 200 slovenskih otrok je sprejelo zakrament sv. birme. Slovenska župnija sv. Roka, kjer pastiruje navdušeni rodoljub g. Frančišek Šaloven, slavi prihodnje leto 25 letnico svoje ustanovitve. Lalsallska naselbina zavzema častno mesto v zgodovini ameriških Slovencev. Tu so se naši ljudje naseljevali že pred 35 leti. Po največ so zaposleni naši ljudje v cementarnah in premogovnikih. Nekaj tudi v cinkarnah. Premogarji so zdaj v stavki.

Smrtna kosa. V Clevelandu je preminula ga. Rose Rus. — Istotam je umrl g. John Kmet, rojen v Clevelandu. — V Irwin, Pa., je preminul rojak Frank Kren, ml. — V Laferty, O., je umrl g. Louis Zilitz, doma pri Krki na Dolenjskem. — V Lene, Wisconsin, je umrl rojak Matija Rode, doma iz Staro Vrhnike.

steni. Ne visj povsem ravno in tudi ne docela trdno. Pa je bolje ko nič...

Okoli žeblja, petdeset centimetrov naokrog, se zdi, da je brana šla po steni. Domači so videti čemerni in zbiti. Samo stric Podger ne.

— Takole! pravi z očitnim ponosom in se skobaca z lestve. Pa so še ljudje na svetu, ki bi nadlegovali tapetarja za takole igračo!...

Matija Munda:

»Obupani ljudje«.

Maribor, 20. junija 1927.

Pod gornjim naslovom je prinesel pred par dnevi »Mariborski Večernik Jutra« (petek, dne 17. junija, št. 38) za naše demokratsko časopisje naravnost karakterističen članek, v katerem nepodpisani pisec razpravlja o moderni samomorilni epidemiji v civiliziranem svetu. Clankar toži najprej nad naraščajočim številom samomorov, zlasti pri mladini, nato pa kot sociolog skuša poiskati tudi vzroke tej samomorilni maniji in dožene, da je nje »glavna krivda na današnji vesplosni krizi, gospodarski in socialni.« Borba za obstanek, pošast brezposelnosti in iz nje izvirajoča beda, to so po njegovem mnenju glavni vzroki človekovega obupa nad življenjem. Pa še en zanimiv vzrok navaja člankar: »Ni dvoma, da zadene velika krivda na naraščajočem številu obupancev tudi spremenjeno pojmovanje o vrednosti človeškega življenja. Med vojno je umiralo na milijone ljudi, smrti nam je postala

Potem pa je treba pričeti z novim merjenjem, da se najde drugo mesto malo više in malo bolj na levo. V ta namen se spravijo otroci iskat merilo, svinčnik in vrvice... Proti enajstim ponoči slika končno visi na

Zanimivosti

BERAŠKA SOLA.

V ruskih listih beremo poročilo odposlanca prosvetnega komisarijata o stanju petrografske tehnike. Prišli so z vlakom iz Moskve ob 5. jutraj in so mislili, da so zašli v delavsko prenočišče. Dijaki spijo kar po tleh. Okna so tako umazana, da se ne vidi skozi steklo. Tla so pokrita z blatom, ki se nikoli ne postrga. Neznatni del dijakov, kakih 200, je natlačen v »Dijaškem domu« s 60 »posteljami«, to je ušivimi slamnicami, ki ležijo po tleh in spominjajo na ječo. Pozimi vlada neznošen mrz. Dijaki čakajo po eno uro v dolgi vrsti na krop za čaj. Pohišstva ni. Na posameznika pride po 2 m umazanega poda. Dijaki rišejo po tleh. Ni čuda, da boleha tri četrtine vseh dijakov na živcih. Kljub temu se plača za »postelj« po 5 rubljev (250 Din) na mesec. Plača se tudi za počitnice, kadar so dijaki odsotni iz mesta. Studenti, ki kosijo dvakrat na teden, so maloštevilni. Ostali jedo kruh in pijejo čaj. Do 60 odstotkov dijaštva nima nobenih knjig. Čez 30 dijakov čaka že dve leti na podporo, da bi položili diplomatski izpit. »Srečali smo tolpe zaspanih beračev. To so tehnik, ki so bili poslani v Petrograd, da razbremenijo Moskvo. Stradajo in ne morejo študirati. Beraških štipendij je malo. Trije profesorji so obenem sluge pri tehnik, ker ne morejo drugače izhajati.«

RAZKOSJE NA KOLESIH.

Amerikanci imajo denar, to je znano zadnjemu gorjuškemu pastirju. Imajo pa nekateri celo toliko, da ga v Ameriki ne morejo razmetati. Zato pridejo v Evropo. In ker Amerikanec ne zna drugega kot angleški jezik, zato gredo najraje med njih jezik govoreč narod, torej med Angleže. Angleži pa dobro poznajo strica Sama, zato mu skušajo kolikor mogoče ustreči, da bi se dalj časa ustavil v njihovi deželi in čimveč dolarjev pri njih pustil. Tako so sedaj prišli na to, da se Amerikanec nič kaj dobro ne počuti, ako ga naložbe ob obali v tesen vlak ter prepeljejo naravnost v London. Kajti vožnja po Temzi s parnikom je prepočasna. Pa so skonstruirali velikanske luksuzne avtomobile, kateri čakajo v Liverpoolu na izkrcajoče se Američane. Od tam jih vozijo skozi zgodovinske kraje Chester, Kemilworth, Wariwick, Stradford on Avon ter skozi Oxford v London, torej skozi kraje, znane po Walter Scotu, Dickensu in Shakespearju. Tako so Amerikanci že mnogo videli, preden so dospeli v glavno mesto Anglije.

Avti so za 20 oseb, imajo pnevmatične sedeže in pred vsakim sedežem mizico, ako jo hoče imeti. Ob sedežu je par slušal, ki so zvezana s telefonom, katerega ima pred seboj voznik, sedeč poleg šoferja. Ko avto drvi skozi pokrajine, vodnik potem telefona razlaga o zgodovinskih mestih. Kadar ima kaj prav zanimivega priti, zablesti v notranjosti voza napis »Poslušajte«, na kar sledi razlaga.

Na Angleškem se ozračje jako hitro spreminja, posebno hitro nastane hladno. Tudi temu se opomore. Voz ima električno kurjavo, ako pa je vroče, hladijo sredi voza ozračje ventilatorji. Tudi malo kuhinjo ima avto seboj in ob stenah so razni avtomati, tako da je nemogoče, da bi ubogi Amerikanec stradal ali med potjo žeje umiral. Koliko pa taka vožnja stane, člankar ne pove in kar je prav za prav za dolarske kneze postranskega pomena. Glavno je to, da je luksuz.

PRI IZDELOVALCU VOŠČENIH KIPOV.

Lansko leto je bil v Londonu požar, pri katerem so bile tudi več ali manj poškodovane delavnice voščenenih kipov sloveče madame Tussaud. Neki časopis je poročal ob oni priliki: »Vsi kralji in kraljice, cesarji in cesarice, ki so bile zbrane, so bile pokončane; morilci, zastupljevalci, vlomilci, pa so odnesli zdrave pete.« S tem so bile mišljene voščene sohe, katere so bile nakopičene v tej, po vsem svetu znani delavnici.

»Ko sem vstopil v tovarno, katera bo skoraj popolnoma popravljena,« prtpoveduje poročevalec angleškega časopisa, »sem se skoraj prestrašil. Vsi oni, ki so z večjimi ali manjšimi poškodbami utekli požaru, so sedeli, čepeli ali ležali naokolu ter čakali, da jih umetniška roka zopet restavrira. Tam v kotu so čepeli Disraeli, Bismark, Gladstone, Wil-

son in Kitchener ter imeli važne državniške pogovore med seboj, vsaj tako se je meni dozdevalo. Takoj poleg pa je stala skupina še bolj čudnih kipov. Rabelj Berry je neznansko grdo gledal morilca James Mullinsa, kateri je bil obrnjen v kot, kakor da bi se sramoval. Pod nogami pa mu je ležal kralj Harold z zdrobljeno nogo ter razdrtim oklepom. V kratkem bodo vse znamenite osebe zopet v stanju kot pred požarom. Med temi je tudi soha poizcaja, ki je tako natančno izdelan, da ga je že tisoče in tisoče obiskovalcev vpraševalo za to ali ono, odgovora pa seveda ni nihče dobil. Podjetje je namreč združeno z ogromnim panoroptikom, kateremu ni para na svetu. Ima svoj kino, v katerem je prostora za dva tisoč gledalcev, restavratorstvo za 600 oseb in orglje, ki so stale 6000 funtov (1.650.000 Din).

GLEDALISKA JUSTICA 18. STOLETJA.

V 18. stoletju so bili gledališki posetniki v mnogo večjem stiku z gledališčem kot pa so danes. Posebno v malih mestih so takorekoč živeli s priljubljenimi igralci in igralkami. Dostikrat se je pripetilo, da tega ali onega junaka niso pustili umreti, ako je bila vloga taka, pač pa so ga hoteli videti srečnega. Publika ni prenesla pogleda na nedolžnost, katero je n. pr. kak intrigant teptal, pač pa zahtevala, da mora ta biti za dejanje kaznovan.

V Berlinu so igrali Hamleta, a občinstvo ni dopustilo, da bi priljubljen princ umrl. Gledališki ravnatelj se je moral udati in uredil je tako, da je že pri prihodnji predstavi Hamlet sredi med trupli kralja in kraljice govoril lep govor, obljubil da bo milostno ter modro vladal ter tudi skrbel za grob Ofelije. Publika je bila vsa vzneta radi teh besedi ter Hamletu prirejala burne ovacije.

Približno tako se je nekoč zgodilo tudi s Faustom. Publika nikakor ni bila zadovoljna s smrtjo Margarete, ter pričela kričati: »Poročiti, poročiti!« Gledališki ravnatelj je stopil na oder ter naznanil, da se bo v prihodnjih predstavah zgodilo po želji občinstva. In res se je v vseh naslednjih vpriizoritvah Fausta Faust poročil z Margareto.

Tudi »Devica Orleanska« je nekoč doživela v Berlinu, da je morala na koncu postati srečna nevesta, tako da je publika z zadovoljstvom odobrvala spremembo ter odšla v upanju, da bo junaška deklica v bodoče živela v sreči.

Alice Wright:

Moji gospodarski problemi.

»Vsi boljši ljudje imajo poletne hišice na svojih vrtovih« je dejala Angelika »in prav gotovo jo moramo tudi mi imeti letošnje poletje.«

Narahlo sem pripomnil, da ne bo tako lahko najti primerne. »Budalost, kdo pa misli na kaj takega,« me je zavrnila žena, »še teh stroškov nam je potreba. Postavila jo bova sama in sicer v soboto popoldne, ko boš prost. Les sem že naročila.«

V soboto popoldne sva šla dolj na vrt. Poiskala sva prostor, kjer naj bi naša hišica stala. Bilo je mnogo dela. Pospraviti je bilo treba smeti lanskega leta. Les, kakršnega je Angelika naročila, ni bil baš primeren, za kar sva ga potrebovala. Sestojal je namreč iz samih zabojev, majhnih in velikih, v katerih so bile nekaj razne špecerijske stvari, mila itd.

»Prvo, kar je sedaj potreba, je, da zabijeva v zemljo štiri stebre,« je naročevala ona. To se sicer sljži zelo enostavno, toda v praksi pa je stvar nekoliko resnejša. Vendar pa se mi je posrečilo, da sem z mnogim zbijanjem, — seveda tudi po mojih prstih, — prvi steber spravil pol čevlja globoko v zemljo. Ko je stal več ali manj trdno, sva šla nad drugega. Medtem pa, ko je ženka držala steber, da bi ga lažje zabil, sem jo po nesreč kresnil na roko, da je z daleč naokoli slišnim glasom zavpila: »Au, au, au,« pri tem pa tudi odskočila in — podrla steber ševilka ena.

Končno sva zabila drugi steber ter šla nazaj k prvemu. Sedaj je pa, ne vem zakaj,

padel drugi steber. Toda predno se je zmrščilo, so stebri vendarle stali v zemlji.

V pondeljek je šlo delo bolj gladko izpod rok. Angelika mi je podajala deske, jaz pa sem jih hitro na primerna mesta pribijal in porabil mnogo več žebeljev, kot pa bi bilo treba, češ, da bo bolj trdno stalo. Komaj mi boste verjeli, ako vam povem, da je hišica opoldne stala popolnoma gotova. Izgledala je prav umetniško. Na strehi je bilo brati: »Čokolada; ne premetavati!« »margarina«; »steklo, pozor!«, itd. — »Sedaj pa notri in sediva,« je predlagala žena.

Toda groza, hišica je bila zares prav čedna, toda pozabila sva na vrata. Hišica je bila brez vhoda. Po kosilu sva šla zopet na delo. Ker je bilo toliko žebeljev v deskah, je bilo trganje težaven posel, a pozno v noč so bila pa tudi vrata gotova in sicer prava vrata, ki so se odpirala in zapirala.

»Ko pridem zvečer iz službe, bova pa par lepih uric prebila v najini vrtni hišici,« sem pripomnil ženi, ko sem drugi dan odhajal od doma.

Toda, ko sem prišel domov, najine hišice nikjer, izginita je popolnoma. V kotu vrta je bilo kup lesa, ki je bil sumljivo podoben ostankom hišice. »Angelika,« sem nagovoril žensko, stopivši v kuhinjo, »kaj pa se je zgodilo z našo lepo vrtno hišico?«

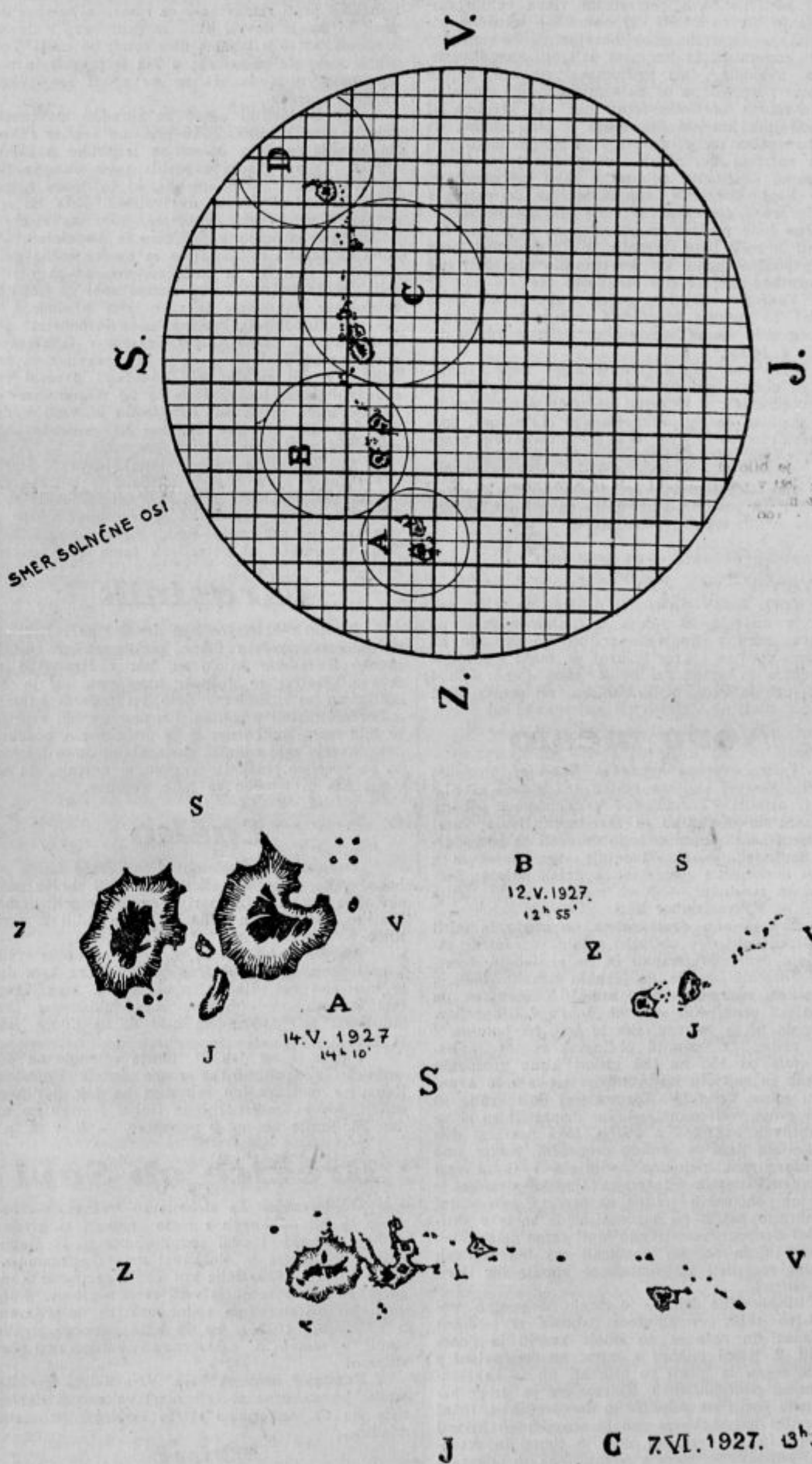
Ozrla se je name solznih oči ter ilte povedala, da sva jo postavila ravno na hidrant ter da je prišel nekdo od mestnega vodovoda ter hišico pometal v kot, da je mogel do cevi.

Poljski poslanik v Parizu,

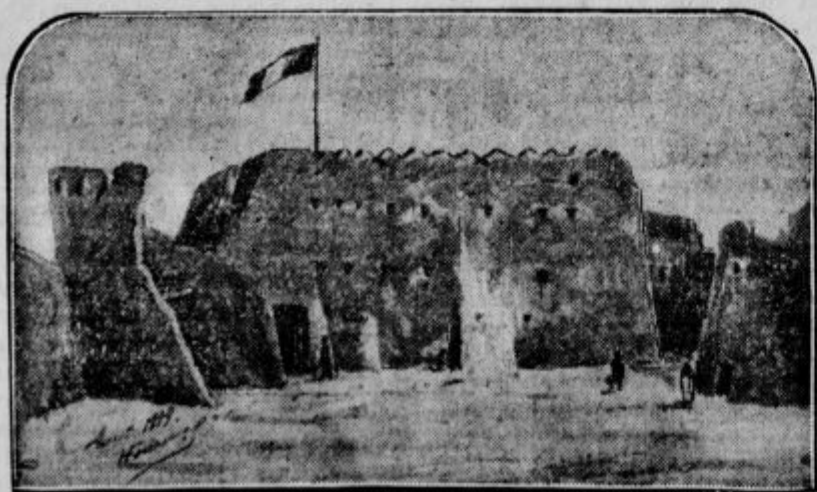
Hlapovski, z posmrtnimi ostanki velikega poljskega pesnika J. Slowackega, ki so bili sedaj prenešeni v domovino.

Solnčne pege.

Izredna živahnost se je pojavila letos na solnčnih erupcijah v mesecu maju in juniju. Na mestu, kjer ni bilo dne 9. maja 1927 še nikakih znakov erupcijskih sil na solncu, so se tekoma par dni razvile sinle erupcije (pege) na solncu ter so dosegle dne 12. maja 1927 že ogromno dimenzijo nad 200.000 km (vide sliko B in mesto v krogu B na solncu, kjer se isti dan skupina peg nahaja)! Gigantske izpromembe so se nadalje vršile tako, da vidimo sliko A dne 14. maja 1927 popolnoma v drugačni obliki. Vsled sukanja solca okoli svoje osi je skupina teh peg zašla na zapadni strani solca dne 18. maja 1927! Ista skupina

se je vsled vrtenja solnčne oble pojavila zopet na vzhodni strani solca dne 1. junija 1927 toda v manjšem obsegu (vide mesto D v krogu, kjer se je pega nahajala dne 4. junija 1927!) Nastal je v prihodnjih dneh še silovitejši izbruh (vide sliko C dne 7. junija 1927), in to do ogromnih dimenzij nad 400.000 km, to je večja razsežnost kot razdalja našega meseca od zemlje! Tendence solnčnih erupcij še naraščata. (Opazovano na solnčnem observatoriju v Kamniku, opazovalec: Ivan Tomec, risal po naravi potom refraktorja: akad. slikar St. Cuerman.)

Francoska zastava na »palači« sultana v Agadesu, (v Sahari), ki so ga francoske čete pred kratkim zavzele,

